

Список використаних джерел

1. Ковальчук В. Педагогічна майстерність педагога /В. Ковальчук// Відкритий урок. – 2011. – №2. – С.59-62.
2. Островерхова Н. Педагогічна техніка – невід’ємна складова педагогічної майстерності /Н. Островерхова // Завуч. – 2006. – №1. – С.8-11.
3. Педагогічна майстерність: Підручник / І. А. Зязюн, Л. В. Крамущенко, І. Ф. Кривонос та ін.; За ред. І. А. Зязюна. – 2-ге вид., допов. і переробл. – К.: Вища шк., 2004. – 422 с.
4. Професійна освіта: словник: навч. посіб. / уклад. С. У. Гончаренко та ін.; за ред. Н. Г. Ничкало. – К.: Вища шк., 2000. – 380 с.

УДК 373.018.213.1

ПЕНЯК В. С.
ТОВКАНЕЦЬ Г. В.
Мукачівський державний університет, Україна

ОСОБИСТІСНО-ОРІЄНТОВАНИЙ ПІДХІД У ВИХОВАННІ ЯК УМОВА ПОЗИТИВНОГО РОЗВИТКУ ДИТИНИ

Школа завжди вважала своїм найважливішим завданням не лише навчання, а й розвиток особистості, а також підкреслювала необхідність врахування індивідуальних здібностей і якостей особистості в навчанні знанням та вмінням. Саме тому одним із найефективніших підходів до реформування сучасної освіти названо особистісно-орієнтований.

Значний внесок щодо обґрунтування особистісно-орієнтованого та гуманного підходу до виховання дітей і підлітків вніс Ш. Амонашвілі, чий багаторічний досвід науково-педагогічної діяльності призвів до переконання, що для вирішення виховних завдань є два підходи - імперативний і гуманістичний. Імперативного характеру виховання набуває, коли вибудовується без врахування особистісних особливостей і потреб дітей. Педагог у цьому випадку впевнений, що дитина обов’язково буде чинити опір виховним діям, а отже необхідно її примусити суворими вимогами, імперативами. Гуманістичний підхід полягає в тому, що вихователь оптимістично мислить про дітей, ставиться до них як до самостійних суб’єктів, здатних діяти за власним вибором, бажаннями, переконаннями. Педагог, за Ш. Амонашвілі, виходить із того, що у кожній дитини в її вчинках є особистісний зміст і особистісна значущість, на які необхідно спиратись у виховному процесі. А якщо такий особистісний зміст відсутній, слід допомогти дитині його знайти. Таким чином, особистісно-орієнтований підхід у навчанні – це концентрація уваги педагога на цілісній особистості учня, турбота про розвиток не тільки його інтелекту, громадянського почуття відповідальності, а й духовної особистості з емоційними, естетичними, творчими задатками і можливостями розвитку [1].

Але організація особистісно-орієнтованого виховання для педагога – це не просто створення доброзичливої атмосфери, а постійне звернення до суб’єктного досвіду школяра як досвіду власної життєдіяльності, розкриття змісту суб’єктного досвіду кожної дитини, погодження його з поточними завданнями виховної роботи і на цій основі ініціювання процесу самоосвіти вихованця. Вивчення педагогічної літератури дає підстави зробити узагальнення, що алгоритмом дій педагога у виховному процесі є наступний: використання різноманітних методів, прийомів,

форм, способів, що дозволяють розкрити суб'єктний досвід учнів, виявити їх риси характеру, смаки, погляди; максимальна опора на власну активність особистості, тобто не стільки керівництво, скільки організація і спрямування дитячої активності; залучення дітей до самостійного планування діяльності; стимулювання дітей до самостійного вибору і використання соціально схвалюваних способів поведінки; створення педагогічних ситуацій спілкування, в яких кожен учень може проявити ініціативу, самостійність, вибірковість у способах поведінки; надання широких можливостей для природного самовираження учня; стимулювання учнів до висловлювань, аналізу мотивів і способів власної поведінки і вчинків інших учнів, винесення оціночних суджень на доступному за віком рівні; намагання забезпечувати заохочення і оцінку не тільки вчинків, але й потреб, мотивів, способів діяльності, спрямованості діяльності, ступеня самостійності; залучення кожної дитини в процес обговорення цілей і результатів виховання, успішних кроків, причин успіхів і невдач, ставлення до діяльності (що хотілося повторити, а що зробити по-іншому) [2; 3; 4, с. 69].

Концепція особистісно-орієнтованого виховання передбачає, насамперед, *розуміння* дитини, що означає проникнення у його внутрішній душевний світ (засноване на діагностиці особистості та вивчення досвіду дитини і полягає у створенні на цій основі цілісного сприйняття особистості дитини вихователем); *визнання* дитини, тобто право дитини бути самою собою, право дитини на повагу з боку дорослого (дотримання педагогом балансу між свободою вчинків, думками і цілепокладанням дитини і розумною вимогливістю до дитини з боку педагога і суспільства); *схвалення* дитини – це позитивне ставлення до неї без умов з боку батьків і вихователів (схвалення дитини не означає відмову від виховних вимог, а передбачає таку постановку виховних завдань і вибору виховної технології, які найбільшою мірою забезпечують розвиток цієї конкретної дитини).

Основне завдання педагога у виховному процесі – надання допомоги учневі у визначенні свого ставлення до самого себе, інших людей, навколишнього світу, своєї діяльності. За допомогою організації особистісно орієнтованого навчання можна розкрити творчий потенціал кожного учня. Практичним завданням педагога є виявлення й розвиток усіх позитивних сил дитини, виховання усвідомлення своєї неповторності і спонукання до самовиховання та самореалізації, але важливо, щоб самореалізація дитини не пригнічувала гідності та інтересів інших.

Список використаних джерел

1. Амонашвили Ш. А. Педагогика Светлого Сердца / Ш. А. Амонашвили. – Винница : Континент-Прим, 2004. – 48 с.
2. Красновський В. Гуманізація освіти і сучасна школа / В. Красновський // Рідна школа. – 2009 – № 10. – С.10 – 12.
3. Мельничук С. Г. Педагогіка: теорія виховання : навчальний посібник для студ. вищ. навч. закл. / С. Г. Мельничук. – К. : Слово, 2012. – 286 с.
4. Проектування та побудова особистісно-зорієнтованого процесу у школі // під ред. Подмазіна С. І. – К. Запоріжжя, ІЗМО, 2007. – 96 с.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>